

Biskopsval i Stockholm

Version 2

2019

***Åtta frågor till de sex
biskopskandidaterna***

Innehåll

Andreas Holmberg.....	3
Bengt Kristensson Uggla.....	5
Gunilla Hallonsten	7
Jonas Eek	8
Marika Markovits.....	10
Sven Milltoft	12

Kommentar

De ovanstående namnen fick mer än 5 procent av rösterna i nomineringsvalet den 6 december. Därefter har ansvarsnämnden för biskopar granskat och behörighetsförklarat dem, vilket innebär att det är dessa sex som nu formellt sett är stiftets biskopskandidater.

Jämfört med förra versionen kvarstår nu enbart svaren från biskopskandidaterna. Version 2 har kompletterats med svar från Andreas Holmberg och Gunilla Hallonsten, vars svar inte fanns med tidigare.

Frågorna är hämtade från senaste biskopsvalet i Lund.

Aktuell information kring valet finns på Stockholms stifts hemsida:

<https://www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift/nyheter/presentation-av-kandidaterna-i-stockholms-biskopsval>

Låt oss tillsammans be för biskopskandidaterna och be om Guds vägledning när vi utser vår kommande biskop.

Henrik Roos

Kh i Boo församling

Nuvarande tjänst

Sedan 2012 stiftsadjunkt i Stockholms stift med två huvudsakliga arbetsuppgifter: gudstjänstfrågor samt att främja församlingarnas arbete med vuxnas tro, sökande och andlighet.

Examina

Teologie kandidatexamen vid Uppsala universitet 1992.

Doktorand i Stockholms stifts forskarskola. Disputationen äger rum i Åbo den 28 mars. Min doktorsavhandling heter *Kyrka i nytt landskap: en studie av levd ecklesiologi i Svenska kyrkan* och ges snart ut på Artos bokförlag.

Vilka områden är mest angelägna i Stockholm stift idag och framåt?

Diakonin behöver lyftas upp. En färsk rapport visar att kunskapen och engagemanget för diakoni behöver stärkas hos både styrning och ledning, och att diakoner behöver stärkas i sin roll. T ex är det fortfarande ovanligt att en diakon finns med i församlingens ledningsgrupp, och vi behöver fler diakoner som får möjlighet att forska kring diakoni.

Rekrytering, utbildning och fortbildning. Återväxten bland kyrkomusiker och diakoner är en utmaning. Både anställda och ideella medarbetare (inklusive förtroendevalda) behöver tillfällen till utbildning, fördjupning och utveckling för sina uppdrag.

Arbetet med dop och konfirmation är alltid angeläget. En aktuell utmaning är att barn och ungdomar i hushåll med låga inkomster i lägre grad än andra barn och ungdomar, blir döpta och konfirmerade. Den utvecklingen måste vi försöka ändra på.

Det är angeläget att ta tag i samarbetssvårigheter och konflikter, i exempelvis en arbetsgemenskap eller mellan styrning och ledning i en församling. När biskop och stiftsorganisation ges möjlighet att bistå i sådana situationer har det högsta prioritet.

Sedan finns det "angelägna områden" som vi delar med hela samhället. Det mest akuta är klimatkrisen och den genomgripande omställning av samhälle och livsstil som är nödvändig. En annan utmaning är den alltmer utbredda psykiska ohälsan. I båda fallen kan Stockholms stifts församlingar göra skillnad, och gör det redan.

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Jag brinner för Svenska kyrkan! Runt om i församlingarna görs det så mycket gott och värdefullt arbete, finns det så många goda sammanhang som berör människor och påverkar hela vårt samhälle till det bättre. Vi har mycket att vara stolta över och ska sträcka på oss! Som kyrka är vi dock på väg in i ett nytt landskap, och Svenska kyrkan går en mycket annorlunda framtid till mötes. Det kommer att bli utmanande och bitvis smärtsamt, men jag är väldigt hoppfull och tror att det mitt i det osäkra och oförutsägbara går att finna nya vägar.

Orden "tillsammans" och "gemenskap" fångar mycket av det jag brinner för. Det är bara tillsammans och i gemenskap som vi kan vara kyrka och bygga ett gott samhälle, skapa förändring och känna hopp.

Jag tycker om att undervisa och att leda processer. Få saker gör mig så upprymd och glad som när pedagogik och kommunikation skapar nya insikter bland oss, insikter som väcker oss, sätter oss i rörelse och föder förändring.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Den person jag som vuxen tagit mest intryck av och lärt mig mest av – både om livet och vad gäller teologi – är utan tvekan Cecilia, min fru. Även andra personer längs livsresan har betytt mycket och blivit förebilder: församlingsassistenten i församlingen under sena tonåren, ett par av mina själavårdare genom åren, några av de fantastiska människor jag fått lära känna i församlingar där jag arbetat.

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Kyrkans profetiska kallelse består av både "röst" och "vara". Som profetisk "röst" ska kyrkan utmana orättvisor och orättfärdighet, vara en röst för svaga och utsatta, och stå upp för människovärdet. Redan idag och alltmer framöver tror jag att kyrkans profetiska "vara" kommer att bli viktigt. Kyrkans profetiska "vara" utgörs av det liv och de värderingar som gestaltas och får kropp i våra församlingar och gemenskaper. I en individualistisk kultur är det exempelvis profetiskt att leva fram en berättelse där ord som "vi", "oss", "vårt" och "tillsammans", är lika meningsbärande som "jag", "mig", "mitt" och "själv". Och i en konsumistisk kultur är det profetiskt att hjälpa varandra upptäcka att förnöjsamhet inte är detsamma som att vara loj eller bakåtsträvande, utan tvärtom är en väg till frihet, och till både yttre och inre hållbarhet.

Vem är Jesus för mig?

Jesus är min vän och tålmodige medvandrare, och samtidigt min Herre och frälsare. Jag är sedd och känd av honom. Jesus är min förebild och lärare och evangeliernas berättelser om honom och hans ord fortsätter att beröra mig, utmana och tala till mig. Han lever och är med oss!

Vad innebär biskopligt ledarskap?

Utgångspunkten för biskopens ledarskap är att själv låta sig ledas av Kristus. För mig innebär det att leva i bön, att leva i och med Ordet, och att ha en själavårdare. Biskopligt ledarskap är att lyssna och vara nyfiken; att kunna fatta beslut och visa vägen; att vara sårbar och modig; att uppmuntra och få andra att växa.

Kontraktsprostarna utgör biskopens närmaste medarbetare och delar med hen ansvaret för ledning och tillsyn. Vidare är en avgörande del av biskopens ledarskap hans relationer till stiftets kyrkoherdar och församlingsherdar. Det är de som lokalt leder kyrkans liv och arbete, och därför är en av biskopens kärnuppgifter att stödja och finnas nära herdarna. Till biskopligt ledarskap hör också att bygga goda relationer till de förtroendevalda, i synnerhet till ledamöterna i stiftsstyrelse och domkapitel. I samverkan med dem styrs stiftets arbete, fattas viktiga beslut och görs strategiska vägval. Biskopens ledarskap inkluderar också att vara bekväm i rollen som ett av Svenska kyrkans ansikten i möte med media och samhälle.

Nuvarande tjänst

Innehavare av Amos Anderssons donationsprofessur i filosofi, kultur och företagsledning vid Finlands svenska universitet.

Professor, ledare och handledare för Stockholms Stifts Forskarskola vid Åbo Akademi och Teologiska Högskolan Stockholm (inom vilken 6 präster från stiftet doktorerar i kombination med tjänst i kyrkan).

Ledamot av Svenska kyrkans teologiska kommitté. Föreläsare och processledare vid bland annat prästfortbildningar, teologdagar och olika församlingssammanhang.

Examina (teologisk och annan)?

Docent i tros- och livsåskådningsvetenskap (1995, Uppsala Universitet).

Teologie doktor i systematisk teologi (1994, Lunds Universitet).

Ämneslärarexamen i historia och religion (1986, Lunds Universitet/Lärarhögskolan i Malmö).

Vilka områden är mest angelägna i Stockholm stift idag och framåt?

Jag ser tre prioriterade områden inom Stockholms stift: teologi – kultur – staden Stockholm!

Teologi som betyder något för människor, teologi på liv och död – och teologi på alla nivåer. Kyrkan som lärande organisation, en varm bildningskultur där människor kan växa och "bli det de är". Teologi som gör det möjligt att tydligare se sambandet mellan evangelium och kulturarv, gudstjänst, diakoni och konsertverksamhet.

Kultur! Kyrkan är Stockholms största kulturinstitution med en sjudande verksamhet och dessutom bärare av en stor del av vårt gemensamma kulturarv. Jag har en stark tilltro till den konstnärliga impulsen både i gudstjänst och verksamheter. Vi behöver idag utveckla hur vi är tillsammans i folkkyrkan, hitta fler former för tillhörighet som samtidigt värnar öppenheten och månar om den enskildes frihet.

Stockholm! Stockholms stift är fullt av vatten och Stockholm ligger i ett gammalt "vattenkors", som också påminner oss om att dopets tecken är inristat i både stadens historia och kyrkans liv. Kyrkan är också närvarande genom det osynliga nätverket av döpta som var och en i sin vardag lever enligt kallelsen att vara en "människa bland människor" (Irenaeus). Varannan stockholmare är medlem i Svenska kyrkan, men kyrkan bäddar in alla de som bor och arbetar här i sin omsorg och inkluderar dem i sina förböner.

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Jag brinner för teologin som levande tolkningspraktik, en teologi som kan betyda något för människors liv. Jag gläder mig åt att dela lärprocesser och se människor växa!

Jag är en passionerad anhängare av en öppen, demokratisk, evangelisk-luthersk folkkyrka, jag är en engagerad förespråkare för demokratin som livsform och styrelseskick och har en stor lust i kunskapsäventyr, både inom och utanför akademien.

Jag brinner för musiken i kyrkan och ser en stor potential i alla engagerade körsångare.

Jag vill lyfta fram människor i alla åldrar, så att vi tillsammans kan dela sorger och glädjeämnen. Problem är till för att lösas, men kan också bilda viktiga utgångspunkter för lärprocesser.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Gustaf Wingren, Paul Ricoeur, Hannah Arendt, Evert Taube och Tomas Tranströmer.

Teologiskt är jag influerad av den skandinaviska skapelseteologin som i Sverige främst har utvecklats av lundateologen *Gustaf Wingren*. Frälsning innebär att bli människa inom ramen för Guds återställelse av skapelsen. Den kristna tron är inget som skiljer mig från andra, utan något som förenar mig med allt levande.

En annan källa är *Paul Ricoeur*, en filosof som kan lära oss att tolka, att tänka dynamiskt – bortom de statiska motsättningarnas återvändsgränder. För Ricoeur är människan i grunden sårbar, det är en del av det som gör oss mänskliga. Han är också inspirerad av *Hannah Arendt*, som lär oss om födelsen som den viktigaste händelsen i varje människas liv – och livet måste få börja om gång på gång om vi ska orka vidare.

Som bohuslänning och stockholmare är jag djupt fascinerad av *Evert Taube* och hur han med sin musik och sina texter skildrar människor i lust och nöd, alltid med respekt. Hos Taube förenas förundran över änglamark och himlajord, vatten och skärgårdar, med äventyret och kärleken. Det handlar om sådant som gör livet värt att leva.

...och så *Tomas Tranströmer*, som i sina dikter nästan har sagt allt som behöver sägas!

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Kyrkan är en del av Guds mission i världen och den står i en profetisk tradition. Kritiken är faktiskt vår viktigaste tradition. Kyrkans profetiska uppdrag tar olika gestalt i skilda tider. Idag framstår det som självklart att kyrkan måste delta i försvaret av människans värde och naturens integritet – och att klimatutmaningarna var ett väldigt passande område för ett biskopsbrev.

Vem är Jesus för mig?

Jesus är Guds son, som vi i kyrkan bekänner som sann Gud och sann människa. Genom honom börjar återställelsen av Guds skapelse, därför är han också världens hopp och i honom blir vi delaktiga i det nya livet. Att Gud blir människa är framförallt ett uttryck för kärlek, att Gud inte sluter sig i sig själv, utan är "för oss". Precis som frågan signalerar, så är Jesus "för mig" – det som gör Jesus så mänsklig är just att han är "för andra", "för världen". I dopet sammanfaller Guds och vårt eget människoblivande: vi påminns om att allt som är viktigt i livet faktiskt börjar utanför oss själva. Gemenskapen med Jesus Kristus kan aldrig innebära att jag tas ut ur världen, utan att jag på djupet förenas med allt levande och blir en del av skapelsens återställelse.

Vad innebär biskopligt ledarskap?

På kyrkans uppdrag ska en biskop ansvara för och utöva tillsyn över bekännelse och ordning. Biskopen är inte först och främst en *chef* som via en delegationsordning utövar makt över organisationens anställda, utan en *ledare* som lika lyhört som välgrundat tar ut riktningen mot framtiden. Ledarskap handlar om *kommunikation*, det vill säga konsten att *dela världen* så att vi kan *dela världen* med varandra. Kopplingen till ordet *kommunion* påminner oss om att det inte räcker med information. Ledarskap bygger i grunden på *tillit*, som inte är något man kan "ta" sig – därför stavas ordet på samma sätt från båda håll.

Biskopligt ledarskap är ett tjänande ledarskap, men ledare får inte bli fega, utan måste också när det behövs våga vara modiga. Biskopens uppdrag handlar om att leda människor – så att de ska kunna leda sig själva och andra.

Till biskopens uppgifter hör att inspirera och ge energi, uppmuntra till teologiska samtal och öppna nya tankebanor. En biskop måste ha något att berätta, fungera som ett samlande namn och ett

ställföreträdande hopp i tider av oro, våga tala om de verkligt svåra utmaningarna, på ett ödmjukt sätt kommunicera livsmod gränsöverskridande mellan kyrka och samhälle.

Gunilla Hallonsten

Nuvarande tjänst?

Chef avdelningen för kyrkoliv, nationell nivå

Examina (teologisk och annan)?

Teol dr, Fil kand, Kantorsexamen

Vilka områden är mest angelägna i Stockholms stift idag och framåt?

Utifrån det jag vet om Stockholm och om utmaningarna i vår kyrka och vårt samhälle så vill jag peka på några saker. Stockholms stift utgör en spännande mångfald med stora möjligheter att tillsammans möta människors behov och omsätta tro, hopp och kärlek i handling. Här kan församlingarna och stiftet med stolthet aktivt delta i samhället. I världen men inte av världen!

Kyrkan kan vara en hoppets gemenskap i en utmanande tid av klimatkris och polarisering. Hon kan vara kompromisslös för rättvisa och människors lika värde liksom avgjord för mångfald i samlevnadsformer, och öppen för kultur- och religionsmöten.

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Att människor ska få en glimt av Jesus Kristus och längta efter mer! Passion och glädje i gudstjänstens gemenskap och liturgi. Rättvisa och jämställdhet; andlig och social hållbarhet! Att i vår tid finna former för kristen undervisning. Att vara del av en världsvid gemenskap och kyrka.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Jag älskar förebilder och har många. När jag arbetade med hiv & AIDS i södra Afrika 2002-2007 så inspirerades jag av tre visa kvinnor Winnie, Andrina och Elizabeth, som alla valde att trotsa stigmatisering och diskriminering i sina församlingar. De stod upp för allas, även de sjuka och döendes, rätt att få vara människor, välkomna i församlingen och älskade av Gud.

En teolog som påverkat mig i grunden är Gustavo Gutierrez. I hans publikationer och i hans arbete i Peru blir ord och handling en helhet; bön och arbete ett. Han talar om att det mänskliga livet angår Gud och Gud själv valt att bli människa, så finns det inget kring människors liv som inte har med Gud att göra och därmed måste vi utföra ett arbete som har relevans för livet.

Vem blir inte inspirerad av Dr Denis Mukwege? Hans tal vid Nobelprisutdelningen i Oslo var magnifikt. En stark kallelse kan bidra till mänskliga underverk – mitt i livets svåraste ögonblick. Han är helt grundad i sin tro och all handling utgår från tron om att Jesus Kristus leder honom i allt!

Till sist – jag upphör aldrig att sluta fascineras av Emilia Fogelklous mod, nyfikenhet och klarsyn i en tid då kvinnors tankar och röster inte hördes.

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Kyrkan kan vara en profetisk röst på många vis, allra bäst genom att vi som är kyrkan visar att vi är beredda att tala för och göra det vi tror på. Det kan vara att profetera och det kan vara att agera. Jag har alltid känt tron som en kraft och en tillgång i mitt liv, även om min uppväxt var sekulär. Samtidigt, eller just därför, har jag valt frågor och miljöer där religion skapar utsatthet – men också inspirerar ett trotsigt hopp.

Kyrkan ska bära en längtan efter möten med människors vardagsliv, och våga vara i dialog med livet, och genom rit och gudstjänst; undervisning och diakoni tolka och uttrycka tro. Erfarenheter från arbete lokalt och globalt har format min tro och längtan efter skapelsens och människans upprättelse. För mig är kyrkans historia full av röster som profeterar om detta.

Vi måste ständigt påminna varandra om för vems skull och i vems namn vi gör det vi gör. Jag tänker att en kyrka som finns närvarande där livet levs och som adresserar människors livssituation, utgör exempel på en kärlekens makt i stället för en kärlek till makt.

Vem är Jesus för dig?

Jesus är någon jag fortfarande är nyfiken på och vill lära känna mer. Jag tror t ex att jag ännu bara anar radikaliteten i kärleksbudskapet och hoppas på att förstå mer. Ju mer jag läser om Jesus desto mer nyfiken blir jag på metoden, att leda genom undervisning och handling – predikan och diakoni. Jesus gjorde vad han talade om och det gjorde folk till lärjungar. "Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina vänner." Det kan nog inte göras tydligare, eller radikalare. Jesus är Gud förkroppsligad, människosonen, kärlekens barn. Vad innebär det för oss idag och vårt sätt att vara kyrka, tecken på kärlek. Och kanske viktigast av allt – Jesus delar med sig till oss, av undervisning och visdom, av sig själv och möjligheten till förlåtelse och upprättelse, av kärleken, och ber oss att göra detsamma. "Ett enda bröd och en enda mänsklighet:" Jesus är alltid aktuell när världen kring det som binder oss samman står på spel.

Vad innebär biskopligt ledarskap?

Flera saker. Högt sätter jag uppgiften att både stödja, uppmuntra och inspirera vigda, förtroendevalda, anställda och medlemmar å ena sidan och att utöva tillsyn å andra sidan. Att leda genom gemensam förståelse av uppdraget ger andra möjlighet att växa och bidra. Ledarskap kommer med ansvar, förväntan på trovärdighet och tillgänglighet. Att hålla samman tradition och förnyelse. Att inspirera och motivera – varandra. Ledarskap förutsätter tillit.

Jonas Eek

Nuvarande tjänst?

Opinionschef, Kyrkans tidning
Senior Advisor, Verbum AB

Examina (teologisk och annan)?

Teologie doktor i religionspsykologi, Lunds universitet
Filosofie kandidat i beteendevetenskap, Göteborgs och Lunds universitet
Pastoralteologisk examen, Svenska kyrkans pastoralinstitut, Lund

Vilka områden är mest angelägna i Stockholms stift idag och framåt?

Stockholms stift rymmer både stad, förort, landsbygd och skärgård. Varje sammanhang har sina utmaningar. Den lokala församlingen är oftast överlägsen andra nivåer för att se och värdera "mest angelägna" områden. Men det gemensamma uppdraget för hela Svenska kyrkan är att vara en öppen evangelisk folkkyrka för alla i hela stiftet: den dryga miljon människor som är medlemmar och den dryga miljon som står utanför kyrkan.

Utmärkande för Stockholm som storstad och huvudstad är att många, inte bara inom stiftet, relaterar till staden. I staden ligger mycket av kyrkans framtid. Staden är ett myller av möten, människor och möjligheter. Här finns möjligheter och resurser, men också stor utsatthet och klyftorna idag oroar. Kyrkans kallelse är att finnas mitt i staden och dela det som är människornas liv. Som ett Guds folk här och nu: ett skyddsrum för både kropp och själ; ett vikarierande hopp för den som förlorat sitt eget; en röst för den som ingen har; en påminnelse och aning om att tillvaron rymmer något mer; en kraft att skapa goda mötesplatser för alla som vill; ett språk för människors livsfrågor och traditioner.

Stockholms stift är geografiskt överblickbart. Därför finns goda möjligheter att hålla samman kyrkans arbete och perspektiv så att stiftets församlingar och pastorat kan dra åt samma håll och leva ut evangeliets kallelse i varje sammanhang.

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Jag är lyckligt lottad att ha min passion knuten till min profession och brinner för teologi, pedagogik och kommunikation. Min passion är att ständigt söka teologin och pedagogiken för att kunna kommunicera vad som är kristen tro i vår tid. En passion jag lever ut alldeles särskilt i arbetet med konfirmander och unga ledare.

Kyrkans kommunikativa utmaning är intern så att alla medarbetare (anställda, förtroendevalda, ideella, intresserade) rustas i teologi och trons fördjupning. Men den är också extern, då det finns en stor längtan efter mening och riktning samtidigt som många saknar erfarenheter av levande kristen tro.

Kyrkan är Guds mission där uppdraget är att visa på evangeliet om Jesus Kristus och föra detta vidare. Den uppgiften tar sig tre uttryck: vi firar gudstjänst, vi bedriver undervisning och vi utövar diakoni.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Jag inspireras av många och har flera förebilder.

Britt G Hallqvist och Anders Frostenson är två svenska teologer som med sina psalmtexter i grunden har påverkat min teologi och livssyn. I mitt bibliotek finns flera teologer, inte minst biskop Gustaf Aulén, en klassisk uttolkare av luthersk teologi.

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Livet är gåva och ansvar. Samtidigt som vi får livet som gåva har vi ett ansvar för varandra och skapelsen. Kyrkans profetiska röst talar om detta. Här sammanfaller diakoni och förkunnelse med uppmaningen att bli Ordets hörare och görare. Men också ansvaret att ge röst åt den som ingen röst har. Detta kan ske på flera arenor: i opinion och protest, som tröst och hopp.

Hoppet är profetiskt i vår oroliga samtid. Ett särskilt tecken på kyrkans hopp är dopet. Dopet fogar in varje människa i en evig och gränslös gemenskap och knyter henne till kyrkans hopp. Dopets gemenskap gäller också här i tiden och erbjuder löftet att människan inte längre är ensam eftersom Gud har valt att slå följe med henne; redan nu och in i evigheten. Därför föder dopet oss till ett levande hopp. Vi behöver inte vara rädda för att leva och kan få mod att dö.

Vem är Jesus för dig?

Jesus är Guds son som i dopet har tagit mig vid handen och som osynlig vandrar vid min sida, som möter mig i nattvarden, i bönen och i medmänniskan, som varje dag på nytt sänder mig ut i världen, och som en gång ska möta mig efter döden för att dela evigheten med mig.

Martin Luther sammanfattar det väl när han kallar Jesus för trons stjärna och kärna. Stjärnan som ger ljus i mörkret och som går att följa längs vägen. Kärnan som finns mitt i det innersta och som ger liv.

Vad innebär biskopligt ledarskap?

Ett "biskopligt ledarskap" är alltid själavårdande. Ordet biskop kommer från det grekiska verbet för att besöka, tillse och ta hand om. Kort sagt – att vara biskop är att bry sig om.

En biskop är alltid en själasörjare, både för församlingens anställda och för församlingsborna. Dubbelheten i det uppdraget fångas väl i Kyrkoordningens beskrivning av stiftets uppgifter som att främja och utöva tillsyn. Biskopens ledarskap har därmed två händer: den välsignande handen (främjandet) och den med kräklan försedda handen (tillsynen). På så vis kombinerar ett "biskopligt ledarskap" diakonatets omsorg med prästämbetets läroansvar.

Utöver detta rymmer biskopens ledarskap flera uppgifter. Det gäller att kunna nå igenom både internt och externt: som ledare och logotype för kyrkan; som ett värn för kyrkans enhet, ämbete och lära; som opinionsbildare och utbildare; som ansvarig för rekrytering och fortbildning; som inspiratör och tröstare. Och kanske inte minst att vara en själavårdande lyssnare.

Marika Markovits

Nuvarande tjänst?

Direktor vid Stockholms Stadsmission

Examina (teologisk och annan)?

Teologie kandidat - Master of Divinity, Uppsala universitet

Vilka områden är mest angelägna i Stockholms stift idag och framåt?

Bemöta ökad sekularisering. Hur skapar vi attraktivitet för vår undervisning? Hur ser vår vägledning till tro ut?

Bilden av kyrkan. Vi behöver sätta en tydlig positiv bild av kyrkans betydelse i samhället hos alla Stockholmare. Då blir fler nyfikna.

Värdeförskjutning. Synen på människan utmanas från flera håll. Kyrkan behöver vara tydlig i sitt budskap om människovärde, att det gäller alla.

Vi behöver öka vår beredskap att agera också när människovärdet kränks i våra egna verksamheter, såsom metoo - uppropet har visat. Samtal om normkritiskt förhållningssätt och människosyn behöver hållas levande, särskilt i kyrkan då förväntningarna på oss är stora.

Klimatkrisen. Vi står inför stora omställningar. Utifrån en modern skapelseologi kan vi vara förebilder, skapa hopp och vägledning för människor i de vägval som väntar.

Social polarisering och social hållbarhet. Samhället dras isär; rika och fattiga, stad och landsbygd, in- och utanförskap. Kyrkan kan arbeta för enhet och tillit genom att vara en sammanhållande mötesplats för olika människor i olika livssituationer.

Kompetensförsörjning Hur bibehåller vi engagemang och utvecklar kompetens hos medarbetare och ledare över tid? Hur attrahera och rekrytera personer i alla yrkeskategorier? Liksom förtroendevalda och frivilliga?

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Privat brinner jag för familj och dykning.

Som präst har jag fyra passioner med en gemensam nämnare – att göra kyrkans liv, tro och lära begriplig och angelägen och skapa verksamheter som består över tid.

Gudstjänst. Den kreativa och intellektuella utmaningen att låta liturgins traditioner formas på ett sätt så att de berör och människor kan väva in sina livsberättelser i den.

Förändringsarbete för individ och samhälle (Diakoni): Jag brinner för människors rätt att leva värdiga liv.

Barn och unga (Undervisning) Att möjliggöra ungas växt och utveckling. Jag har arbetat mycket med konfirmandundervisning, diakonala stödgrupper, själavård och skola.

Religionsdialog (Mission). Jag tror på ett fredsarbete som byggs av människor av olika tros- och livsåskådningar, vilka ändå delar människosyn och samhällssyn. Jag gillar samarbeten där fler skapa mer, än var och en för sig.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Det finns många, några exempel:

Billy, hemlös sedan 9 års ålder. Som tror på nytt liv om och om igen. Och som förmedlar kärlek och ljus med humor och generositet. Jag har mycket att lära av honom om förlåtelsens kraft.

Jag är mest hemma i pastoral teologi – när man som präst/diakon/musiker/pedagog dagligen arbetar med gudstjänsten, bibelsyn, dopets, nattvardens, biktens/själavårdens, diakoni/upprättandets teologi – för att hela tiden göra den begriplig i vardagens arbete, i möten med människor.

Som predikant inspireras jag av Ludvig Jönsson (Domprost i Storkyrkan 80-tal) som ständigt tolkar kristen tro in i aktuella samhällsfrågor. Som utforskar hur vi kan leva vår tro i vardagen. Men även en predikat som Lars Collmar med djupläsning av texterna och underfundig humor och livsglädje.

Iona kommuniteten i Skottland har varit en rik källa till inspiration. I gudstjänstliv, musik och livsstil. Pilgrimsrörelsen.

Andra teologiska grundstenar är Gustav Wingrens tolkning av urkyrkans Ireneus, Paul Tillisch. Judiska teologen A. J Herchel. De befrielse-teologiska och feministiska teologerna. T.ex Rosmary Radford Ruether. Men även flera svenska teologer, ex. Owe Wikström, Ninna Edgardh.

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Genom att leva det vi tror. För att bli lyssnad till är det viktigt att tala i de frågor där kyrkan har/kan bygga stor trovärdighet. Det är viktigt att vi tar två roller, både den som visar på problemen och den som kommer med förslag till lösningar. Inte minst när vi själva är en del av lösningen. För att kunna påverka samhällsutvecklingen behöver vi välja fokus och utarbeta ett strukturerat sätt att lyfta de frågor vi väljer.

Svenska kyrkan har en trovärdig röst kring t.ex.

Människovärde, religionsfrihet och fredlig samexistens för att skapa ett hållbart samhälle.

Kulturarvet och hur samhället ska säkerställa nästa generations rätt till det.

Ungas ledarskap och möjlighet till att bidra till samhällsutvecklingen, ungas psykiska ohälsa och samhällets ansvar i det.

De växande sociala klyftorna – samhällets ansvar och kyrkans egna hjälpinsatser genom diakoni.

Allvaret och ansvaret i klimatfrågor genom förebildliga initiativ i Sverige och globalt.

Vem är Jesus för dig?

Förebild för en etisk livsstil och en mogen tro. En förlåtande livsstil. Inte elitistisk.

En av mina bröder och systrar; I Jesus förstår jag Guds närvaro i det mänskliga lidandet. De som definieras till ett utanförskap är mina syskon. Min relation till dem är samtidigt en relation till Jesus.

Gud med oss; Genom Jesus är Gud i världen – inte bortom världen. Den diakonala teologins grund med fokus på upprättelsens och överlåtelsen teologi. Vi får vila i tillit.

Vad innebär biskopligt ledarskap?

Genom sitt andliga ledarskap skapa en positiv bild av kyrkans roll i samhället och skapa engagemang, samhörighet och framtidstro i stift/ församlingar.

Att vara Svenska kyrkans röst utåt mot allmänhet, media, makthavare och samarbetsorganisationer i stiftet.

Att i rollen som arbetande ordförande i stiftsstyrelse gemensamt med dess ledamöter ge styrning till Stiftskansliet i dess främjande uppdrag gentemot församlingarna.

Rekrytering och utbildning av präster och diakoner - en fantastiskt viktig och rolig uppgift. Därtill att vara själasörjare för präster och diakoner.

I tillsynsuppdraget följer biskopen t.ex. upp församlingarnas arbete i med och motgång. Behöver balansera både tillrättavisning och uppmuntran i rollen.

Biskopen ingår i biskopsmöte och kyrkomötet och knyter därmed ihop ledning och styrning nationellt. Så att det Stockholms stift har att bidra med ska få betydelse för helheten.

Det handlar om att utöva ett inspirerande, utvecklingsinriktat och förtroendebyggande ledarskap som leder till samhörighet och vissa gemensamma fokus för utvecklingen av Svenska kyrkan i stiftet. Prostar, kyrkoherdar och kyrkoråd är viktiga kollegor och partners i detta. I den lokala församlingen levs tron, där sker det personliga mötet med kyrkan, där utvecklas en kontextuell, pastoral teologi och där får anställda, frivilliga och förtroendevalda handlingskraft genom ett gott lokalt ledarskap.

Sven Milltoft

Nuvarande tjänst?

Kyrkoherde i Hedvig Eleonora församling och kontraktsprost i Östermalms kontrakt.

Examina (teologisk och annan)?

Teol kand, gymnasielärarexamen, leg psykoterapeut, psykoanalytiker(IPA), organist- och kantorsexamen.

Vilka områden är mest angelägna i Stockholms stift idag och framåt?

Församlingarna. Det är detta område som är mest angeläget och det är där som kyrkans framtid kommer att avgöras. Och framtiden är nu. Därför krävs det ett nytt och radikalt krismedvetande. Krisen är inte om 20 eller 30 år utan NU. Den handlar i första hand inte om vikande medlemstal och sjunkande intäkter utan om kyrkans och församlingarnas **relevans** i samtiden och i det sammanhang som de är satta att verka i. Att utforska och hitta en ständig ny balans mellan **öppenhet** och **egenart** måste vara församlingarnas och Stockholm stifts enda sätt att vara och förbli trovärdig och relevant. Biskopens uppgift är att **initiera**, **inspirera** och **driva** ett sådant **pågående förändringsarbete** med evangeliet som ledstjärna. Det råder ett skarpt läge och kyrkan får inte vara en tolk som tiger utan som förkunnar och gestaltar evangelium i samtiden. Utifrån evangeliets grund ska barn- och ungdomsfrågor, mångfalds- och integrationsfrågor samt miljö- och hållbarhetsarbetet prioriteras.

Vad brinner du för? Vad är din passion?

Förändringsarbete. Förändring är möjlig om vi gör den tillsammans och låter Guds ande leda oss. Vi måste våga **förtrösta** mer än **misströsta**, söka **fördjupning** mer än **förenkling** och sträva efter **förändring** mer än att **bevara**. Genom min långa erfarenhet av församlingsarbete och att vara kyrkoherde vet jag att det är möjligt men jag känner också till var svårigheterna och utmaningarna ligger.

Vilka är dina förebilder i livet (teologiskt, ideologiskt och livssyn)?

Som teologie studerande ägande jag mycket tid åt en forskarförberedande uppsats om Pastor primarius Ludvig Jönsson i Storkyrkan och hans predikokunst som har haft stor inverkan på mig. Min vigningsbiskop KG Hammar och den biskop som jag har arbetat närmast, Caroline Krook har betytt och betyder mycket för mig både teologiskt och på ett personligt plan. Vad gäller min livssyn i övrigt är Dag Hammarskjöld och Sigmund Freud med det mystiska och psykoanalytiska perspektivet betydelsefulla.

Hur kan kyrkan vara en profetisk röst?

Genom att leva Jesusnära, vara orädd och leva i men inte av världen.

Vem är Jesus för dig?

Jesus är en person som jag genom dopet är förenad med, lever i och har en längtan efter att bli allt mera lik.

Vad innebär biskopligt ledarskap?

Först och främst ska biskopen vara en andlig ledare för präster och diakoner, en **Pastor Pastorum**. Ägna sig åt församlingarnas strategiska utveckling i **dialog med de förtroendevalda** och vara i nära kontakt med kontraktsprostar och kyrkoherdar och ha erfarenhet av arbetsledning och konflikthantering. Därtill ska biskopen vara en tydlig **röst i samhällsdebatten** utan att vara partipolitiserande eller slätstruken. En person med såväl andlig som personlig integritet, förmåga till god självkännedom och människokännedom och som med oräddhet vågar söka vägar framåt. Det interna arbetet med #metoo och #vardeljus ska fortsätta och tystnadskulturen brytas.